

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-134
Karar Sayısı : 08-47/667-261
Karar Tarihi : 24.7.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

10 B. RAPORTÖR : Muhammed GÜNDOĞDU, Recep GÜNDÜZ

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: Pakize ÖZCAN
Niğde Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanı Niğde

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

YAPILAN : Niğde-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmaları

E. DOSYA KONUSU: Niğde-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek aşırı fiyat uyguladıkları ve bu durumun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırılık teşkil ettiği iddiası.

20 F. İDDİALARIN ÖZETİ: İlgili dilekçede, Niğde-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek Niğde-Ankara arası bilet fiyatlarını 15 YTL.'den 30 YTL.'ye yükselttikleri iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.6.2008 tarih, 3891 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 18.7.2008 tarih, 2008-4-134/İİ-08-M.G. sayılı İlk İnceleme Raporu, aynı tarih, REK.0.08.00.00-110/211 sayılı Başkanlık Önergisi ile 08-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet konusunu oluşturan iddialarla ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

30 I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikâyet konusu uygulamanın Niğde ilinde gerçekleşiyor olması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Niğde ili" olarak tespit edilmiştir.

I.2. İlgili Mevzuat

4925 sayılı "Karayolu Taşıma Kanunu" karayolu ile yolcu taşımacılığını düzenleyen temel yasa metni niteliğindedir. Ayrıca söz konusu Kanun kapsamında Ulaştırma

08-47/667-261

40 Bakanlığı tarafından çıkartılan “Karayolu Taşıma Yönetmeliği” ve “Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ” de ilgili alana dair düzenlemeler içermektedir.

Kanun, Yönetmelik ve Tebliđin ilgili maddelerine aşıağıda yer verilmiştir:

“Yetki Belgesi Alma Zorunluluđu ve Taşıma Hizmeti

Madde 5: “Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur...”

“Ücret ve Zaman Tarifeleri

50 *Madde 11: Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlığa bildirilir.*

Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dâhil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz.

60 *Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tabidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer...”*

Şehirlerarası yolcu taşımacılığı ile ilgili bir diğer düzenleme ise “Karayolu Taşıma Yönetmeliği”dir. Bu Yönetmeliğin dosya ile ilgili maddeleri ise şöyledir:

“Ücret Tarifeleri

Madde 38- a)Düzenli yolcu, eşya ve kargo taşımaları ile ilgili ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır. Bu ücret tarifelerinin uygulamaya konulmasından önce, yetki belgesi sahiplerince Bakanlığa bildirilerek “Görölmüştür ” şerhinin alınması zorunludur.

70 *b) Yetki belgesi sahipleri, ücret tarifelerine uymak zorundadırlar.*

...

d) Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Aynı güzergah üzerinde gidiş ile dönüş için değişik ücret tarifesi uygulanamaz.

(Değişik: RG 19/11/2006- 26351) e) Yetki belgesi sahipleri tespit edilmiş ücret tarifelerinin üzerinde ücret alamaz ve % 30’dan fazla indirim uygulayamazlar. Ancak, önceden Bakanlıktan izin almak sureti ile belirli bir süre için, kullanılan taşıtın toplam koltuk sayısının % 10’unu aşmayacak sayıda koltuk için herhangi bir orana tabi olmaksızın özel indirim uygulanabilir.

80 *(Değişik: RG 9/9/2005-25931) f) Ücret tarifeleri asgari dört aylık, azami altı aylık süreler halinde belirlenir. Belirlenen süreyi takip eden otuz günlük süre içerisinde yeni ücret*

08-47/667-261

tarifesi için Bakanlığa müracaatta bulunulmazsa, ücret tarifesi bitim tarihi itibarıyla altı aydan az olmamak üzere herhangi bir işleme gerek kalmaksızın uzar ve geçerli olur. Ancak, altı aydan az olmayan bu sürenin bitiminden sonraki herhangi bir tarihte ilgilinin müracaatı halinde, yeni ücret tarifesi talebi kabul edilir.

Bakanlık, taşıma maliyetlerine etki eden unsurların önemli orandaki artış ve azalışlarını dikkate alarak bu süreyi uzatabilir veya kısaltabilir.

90 g) Ücret tarifelerinin geçerlilik süresini tamamlayan taşımacılar, bu sürenin sonunda fazla ücret içeren yeni bir ücret tarifesi alabilecekleri gibi, aynı veya daha düşük ücret içeren yeni bir ücret tarifesi de alabilirler. Ancak, bir önceki tarife göre daha düşük ücret uygulamalarında, bu ücret tarifesinin alındığı tarihten itibaren asgari dokuz ay geçmedikçe tarife değişikliği talebi yapılamaz ve yeni bir ücret tarifesi verilmez.”

“Denetim

Madde 71: Yetki belgesi sahiplerinin Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında yer alan her türlü faaliyetleri Bakanlığın denetimine tabidir.”

100 Bu kapsamda değinilmesi gereken son önemli düzenleme ise “Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ”dir. Seyahat firmalarının uygulanacak bilet fiyatlarının belirlenmesinde Ulaştırma Bakanlığı'nın bu Tebliğ'i temel oluşturmaktadır. Anılan Tebliğ ile karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan asgari taban ücret tarifesi belirlenmiştir. 52 sayılı söz konusu Tebliğ'in 2. maddesinin (d) bendinde; “D1 yetki belgesi sahipleri ilgili mevzuattan kaynaklanan indirimli yolcu bileti kesme haklarını, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinden daha aşağı olmamak üzere kullanabilirler. Uygulanacak indirimli bilet ücretleri, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinin altında olamaz. “ düzenlemesi yer almaktadır.

Karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan taban ücret tarifesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo: Yurtiçi Yolcu Taşımacılığında Uygulanacak Olan Taban Ücret Tarifesi

YOL MESAFESİ (KM)	TARİFE (YTL)	YOL MESAFESİ (KM)	TARİFE (YTL)
101-115	8,25	781-850	32,50
116-140	8,75	851-950	34,00
141-165	9,50	951-1050	36,00
166-190	10,25	1051-1150	37,75
191-225	11,75	1151-1250	39,75
226-275	13,50	1251-1350	41,75
276-335	16,25	1351-1450	43,75
336-410	19,00	1451-1550	45,50
411-485	21,25	1551-1675	48,50
486-560	24,25	1676-1800	50,50
561-640	26,25	1801-1950	53,25
641-720	28,25	1951 ve üstü	56,25
721-780	30,50		

I.3. Değerlendirme

Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü'nün 25.2.2004 tarih, 25384 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde otobüs ile karayolu taşımacılığı yapan teşebbüslerin uyması zorunlu bulunduğu unsurlar belirtilmiştir. Söz konusu yönetmeliğin dördüncü kısmının birinci bölümü ücret tarifelerini düzenlemektedir. Bu bölümde yukarıda da yer verildiği üzere, *"Madde:38- a) Düzenli yolcu, eşya ve kargo taşımaları ile ilgili ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır. Bu ücret tarifelerinin uygulamaya konulmasından önce, yetki belgesi sahiplerince Bakanlığa bildirilerek "Görölmüştür" şerhinin alınması zorunludur."* ifadeleri yer almaktadır.

Anılan hükümde de belirtildiği üzere, Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü otobüs ile karayolu taşımacılığı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin yapmış olduğu fiyat düzenlemelerini ve fiyat değişikliklerini kontrol etmektedir. Ulaştırma Bakanlığı'nın söz konusu düzenlemesinin bir amacının da fahiş fiyat uygulamalarını engellemek olduğu açıktır. Bu sebeple şikayet edilen tarafların fahiş fiyat uygulamalarının imkan dahilinde bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Öte yandan, dosya mevcudu bilgilere göre, taraflar arasında anlaşma yapıldığına ilişkin herhangi bir tespit de bulunmamaktadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; başvuru konusu iddialara ilişkin olarak, bu aşamada herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.